

Kestävyysvaje keljuttaa

Jo kauan on nähty sosiaali- ja terveydenhuollon lähestyvä umpikuja. Ikäpuun eli väestön ikärakennetta kuvaavan kaavion pitäisi muistuttaa joulukuusta. Suomen ikäpuu on kuitenkin epämuodostunut. Se on vehreimmillään 60-65 vuoden ikäluokissa. Työikäisten harteille on kertynyt liian suuri kuorma.

Ihminen elää vuosi vuodelta vanhemmaksi. Samalla huimasti kehittyvän erikoissairaanhoidon kulut kasvavat hallitsemattomasti. Eläkeikää pitää nostaa merkittävästi, mutta asiasta on tullut populistinen vaaliteema. Mikään ei oikein käy.

Maamme vastuhenkilöt, etenkin viisaat virkamiehet ovat kyllä havahtuneet tilanteeseen. Jotain on tehtävä kustannusten pienentämiseksi. Ensin kannustettiin riutuvia kuntia liittymään yhteen. Sitten alkoi palvelurakennetta uudistava Paras-hanke. Vuonna 2007 voimaan tullut laki pakotti pienimmät kunnat järjestämään perusterveydenhuoltoa ja sosiaalipalveluita yhdessä.

Paras ja kuntaliitokset eivät riittäneet. Kataisen sikspäkin aikana ryhdyttiin valmistelemaan suurempaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Kirosanaksikin muotoutunut sote alkoi vilahdella uutisissa.

Mieleeni on syöplynyt eräs soten alkutaipaleen infotilaisuus Joensuussa ja varsinkin sen uutisointi. Ylen toimittaja seurasi, kuinka Lieksasta ja Nurmekselta bussilla paikalle porhaltaneet lähetystöt tyrmäsivät ministerin ja virkamiesten suunnitelmat. Olisipa silloin päässyt paikalle ja saanut tokaistua, että mitäs jos yrittäisitte tulla toimeen omine tuloinenne ja menoinenne – ihan ite.

Maailmantalouden piristyminen on pönkittänyt Suomen vientiä. Hallituskin on yrittänyt tehdä jotain. Parantunut työllisyys ja uuden lainantarpeen väheneminen johtuu kuitenkin Suomen ulkopuolisista tekijöistä, ei kikystä.

Nyt jo julistetaan, että kestävyysvaje eli julkisen talouden krooninen alijäämä olisi kuitattu. Virkamiehet Martti Hetemäen johdolla tulivat näyttävästi julkisuuteen ja kertoivat, että talouden vauhti heikkenee. Seuraavan hallituksen täytyy leikata julkisia menoja noin kaksi miljardia euroa. Tällaiset uutiset ovat myrkyä vaalien alla.

Satun tuntemaan erään mukavan kaverin, joka on myynyt pienehkön mutta hyvin menestyneen yrityksensä. Hän on pysynyt Suomessa ja maksanut kaikki myynnistä seuranneet verot viimeisen päälle. Ja niitä tuli paljon.

Tämä hemmo vakuuttaa maksavansa mielellään korkeita veroja, koska on kokenut itsekin aikoinaan saaneensa paljon yhteiskunnalta. Mutta nyt veronmaksuintoa nakertaa julkisten varojen käyttö. Kun näkee holtittomuutta ja siltarumpupolitiikkaa, motivaatio häviää. Hän mainitsee yhtenä hämärät yritystuet, joiden järkiperaistamisesta ei tule mitään.

Kolme Portugaliin muuttanutta vuorineuvosnikkiä on kirjoittanut keskustelua. Eikö puolen miljoonan eläketuloista nyt voisi vähän maksaa veroa Suomeenkin. Yksi heistä totesi, että hän on maksanut elämänsä aikana jo riittävästi. Nyt riittää.

Taitavat nuoret työikäiset alkavat huomata julkisen talouden tilanteen toivottomuuden. Monet miettivät tekevänsä vuorineuvokset, ja jotkut ovat jo tehneetkin. Karistetaan kotimaan kivet kannoista ja siirrytään töihin maihin, jotka verottavat järkevämmin.

Maamme talous lepää tällaisten nuorehkojen keskituloisten maksamien veron varassa. Voiko heitä syyttää, jos he lähtevät? He reagoivat edellisen sukupolven huonoihin päätöksiin ja oman ikäluokkansa poliitikkojen saamattomuuteen.

pajen.fi